

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Den Haag, 29 oktober 2021
Kenmerk: RVC.2021.1689

Betreft: Advies naar aanleiding van de voorwaarden verbonden aan de BIS-
instellingen met een 'ja, mits'

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

In uw adviesaanvraag over de corona-addenda besteedt u apart aandacht aan instellingen met een zogenaamd 'ja, mits'-advies. De Raad voor Cultuur heeft deze instellingen in juni 2020 een positief advies gegeven waaraan nog een aantal voorwaarden was verbonden. In uw subsidiebeschikkingen heeft u deze instellingen gevraagd om in de corona-addenda apart in te gaan op de voorwaarden die de raad heeft gesteld. U vraagt de raad om over deze instellingen een individueel advies te geven, en eventueel aandachtspunten mee te geven ten aanzien van de gestelde verplichtingen.

43 instellingen hadden in juni 2020 zo'n 'ja, mits'-advies ontvangen en zijn bij hun corona-addendum ingegaan op de voorwaarden die de raad had gesteld. De raad heeft waardering voor de wijze waarop de instellingen ondanks de coronamaatregelen de subsidieperiode zijn gestart. Hun aanvullende plannen geven er in het algemeen blijk van dat zij in deze moeilijke tijd goed hebben gereflecteerd op de voorwaarden van de raad.

Voor 35 van de 43 instellingen geldt dat zij in de ogen van de raad in voldoende mate aan de voorwaarden hebben voldaan. De raad gaat in dit advies niet individueel in op de aanvullingen die deze instellingen hebben gegeven. Hij heeft er vertrouwen in dat deze instellingen met deze aanvullingen op hun activiteitenplannen hun functie in de Basisinfrastructuur naar behoren kunnen vervullen. Zoals bij alle BIS-instellingen zal de raad de komende jaren de voortgang van deze instellingen op de reguliere wijze monitoren.

Het gaat hierbij om de volgende 35 instellingen:

Theater Rotterdam
Toneelgroep Maastricht
Het Zuidelijk Toneel
Nationale Opera & Ballet
Introdans
Nederlands Dans Theater
Philharmonie zuidnederland
Asko | Schönberg Ensemble
Holland Baroque
Nederlands Kamerkoor
De Staat
Nederlandse Reisopera
Opera Zuid
Oerol
Allard Pierson
Fries Museum
Kunstmuseum Flevoland
Museum de Fundatie
Melly (voorheen Witte de With)
BAK (postacademische functie)
Eye
De Schoolschrijver
De Schrijverscentrale
Stichting Lezen
Waag
GOGBOT
State of Fashion
BioArt Laboratories
DOX
Emoves
HipHopHuis
Tetem
WORM
De Balie
Dutch Culture

Bij een achttal instellingen heeft de raad nog nadere opmerkingen geplaatst. De raad beveelt u aan deze opmerkingen mee te nemen in de monitoring van het ministerie. Daarnaast zal de raad met deze instellingen in gesprek gaan en hier in het kader van zijn monitoring aandacht voor houden.

De betreffende instellingen worden hieronder individueel besproken.

Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam

De Raad voor Cultuur adviseerde Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam (IABR) een subsidie toe te kennen mits de instelling:

- Voor 2021 in overleg met het ministerie van OCW een inhoudelijk kader en een stappenplan presenteert voor de opvolging van de huidige directeur en raad van toezicht, waarin aandacht wordt besteed aan de toepassing van de Fair Practice Code, met specifieke aandacht voor het onderdeel 'eerlijke beloning', vernieuwing en culturele diversiteit.
- Voor 2022, na benoeming van de nieuwe directeur, een nieuw beleids- en activiteitenplan voor de periode 2023 – 2024 aan de raad voorlegt ter beoordeling. Het activiteitenplan moet passen bij de (eventueel nieuwe) visie van IABR op ruimtelijk ontwerp, in relatie tot maatschappelijke kwesties. Ook verwacht de raad dat het activiteitenplan duidelijk maakt wat IABR voor de (inter)nationale vakgemeenschap, het publiek en de samenleving betekent.

Er is inmiddels een nieuwe directeur aangetreden en de instelling heeft stappen genomen om de vertrekkende leden van de raad van toezicht te vervangen. De IABR onderschrijft de codes. De raad geeft hierbij de IABR mee dat de instelling explicieter uit moet komen voor de doelen die de organisatie nastreeft en met welke middelen deze doelen zullen worden behaald. De raad benadrukt dat voor het activiteitenplan dat de nieuwe directeur en de raad van toezicht in 2022 zullen aanleveren, de voorwaarden uit het advies onverkort van kracht zijn. Hij verwacht dat in het nieuwe plan daarop nader wordt ingegaan.

Het Nieuwe Instituut

De Raad voor Cultuur adviseerde Het Nieuwe Instituut (HNI) een subsidie toe te kennen, mits de instelling:

- Nog voor 2021 een uitgewerkt activiteitenplan voor de periode 2021 – 2024 voorlegt, met daarin aandacht voor de wijze waarop de ontwerpsector betrokken wordt bij de beleidsvorming.
- De activiteiten in de nieuwe situatie, waarbij taken enerzijds onder de Erfgoedwet en anderzijds onder de Basisinfrastructuur vallen, in een midterm review evalueert.
- Voor 2021 een stappenplan presenteert waarin zij uiteenzet hoe zij haar doelen met betrekking tot de toepassing van de Code Diversiteit en Inclusie gaat realiseren.

De raad accepteert dat HNI hem voor een uitgewerkt activiteitenplan doorverwijst naar het Activiteitenplan Erfgoed 2021–2024. Maar hij gaat er vanuit dat de raad van toezicht en nieuwe directeur, die inmiddels is aangetreden, in 2022 een concreet en uitgewerkt activiteitenplan presenteren dat specifiek voor de BIS-taken is opgesteld en daarbij ook ingaat op de voorwaarden omtrent de toepassing van de Code Diversiteit en Inclusie.

Cultuur + Ondernemen

De Raad voor Cultuur adviseerde Cultuur + Ondernemen (C+O) een subsidie toe te kennen mits de instelling:

- Het activiteitenplan resultaatgericht opstelt en daarbij aangeeft met welke middelen de doelstellingen ten aanzien van de doelgroep(en) worden nagestreefd. De raad verwacht dat C+O meetbare doelen presenteert.
- In haar activiteitenplan en in de begroting de voornemens voor de ontwikkeling van het digitale platform concretiseert en niet afhankelijk maakt van aanvullende middelen.
- Een toelichting geeft hoe de governance tussen stichting Cultuur + Ondernemen en stichting Cultuur + Financiering is georganiseerd en in de begroting onderbouwt hoe de financieringsstromen tussen de beide stichtingen zijn georganiseerd.

De raad oordeelt dat er gedeeltelijk aan de gevraagde toelichtingen en aanvullingen is voldaan. Aan enkele thema's wil de raad extra aandacht besteden tijdens het monitoringsgesprek in de loop van deze subsidieperiode. C+O stelt zich op als voorloper in de sector waar het de 'impactmeting' van hun interventies betreft. De raad verwacht van C+O dat de instelling tijdens het monitoringsgesprek een goed beeld kan geven van de stand van zaken bij de start – een nulmeting – en inzichtelijk kan maken waartoe de interventies geleid zullen hebben in 2024.

Gedurende de periode 2020-2021 heeft het ministerie van OCW, buiten de BIS om, een subsidieverzoek van C+O gehonoreerd om een leenfaciliteit in te richten met steungelden. Hier is veel energie van de organisatie in gestopt, en volgens C+O heeft dit een negatief effect op de planning van de BIS-taken. Op dit moment wordt een evaluatie van de leenfaciliteit voorbereid vanuit het ministerie van OCW en C+O.

De raad heeft bedenkingen ten aanzien van het voornemen om de financiële dienstverlening, tot nu toe gedelegeerd aan Fonds Cultuur + Financiering, volledig aan het takenpakket van C+O toe te voegen en Fonds Cultuur + Financiering op te heffen. De bedenkingen hebben betrekking op de eventuele negatieve gevolgen voor de uitvoering van de BIS-taken, op het vraagstuk rond de governance en het toezicht. De raad begrijpt dat

gedurende de pandemie de balans tussen de activiteiten rond Fonds Cultuur + Financiering en de uitvoering van de reguliere taken van C+O is verschoven ten gunste van de eerste, maar vraagt aandacht voor tussentijdse reflectie. De Raad adviseert dat de instelling de komende twee jaar geen onomkeerbare stappen op dit vlak zet; hij wacht op de uitkomsten van de evaluatie van de leenfaciliteit, die het ministerie van OCW laat uitvoeren.

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst

De Raad voor Cultuur adviseerde Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) een subsidie toe te kennen, mits de instelling:

- Alsnog reflecteert op haar rol in het cultuurbestel. Deze eerdere verplichting uit de subsidietoekenning voor de BIS-periode 2017 – 2020 is niet uitgevoerd maar nog altijd noodzakelijk, des te meer in deze tijd.
- In deze reflectie een behoefteanalyse van de cultuursector betreft.
- De onderzoeksfunctie en de leerstoelen worden overgeheveld naar het kenniscentrum voor cultuurbeleid, de Boekmanstichting.
- Op basis van de reflectie en behoefte een nieuw activiteitenplan aanlevert met een aangepaste en sluitende begroting.

De instelling heeft gehoor gegeven aan het indienen van een nieuw activiteitenplan en een sluitende begroting. Op basis van een onderzoek naar de behoeften in het veld is het plan tot stand gekomen. In tegenstelling tot de eerder ingediende plannen is het voorliggende plan concreter, ook al mist de raad op veel punten cijfermatige onderbouwing. Los van deze onderbouwing stemmen de stappen, die LKCA voornemens is te zetten, de raad hoopvol.

LKCA duidt haar functie in het cultuurbestel door de drie rollen te expliciteren die het inneemt in het ecosysteem van cultuureducatie en cultuurparticipatie. Het gaat om de expert- en informatieautoriteit en de referentieautoriteit. LKCA vertaalt de drie autoriteiten naar de rollen van beschouwer, verbinder en aanjager. Vanuit deze rollen richt ze zich op versterking en ontwikkeling van het ecosysteem.

De raad is van mening dat LKCA waardevolle instrumenten heeft ontwikkeld waarmee de sector aan de slag kan. Ontwikkelpotentieel ziet hij op het terrein van de kennisfunctie. Het effectief ontsluiten van kennis en informatie heeft nog verdere uitwerking. LKCA dient goed in de gaten te houden dat de breedte aan activiteiten niet ten koste mag gaan van diepgang. Ten aanzien van de gevolgen van corona voor het werkveld is LKCA met name toekomstgericht. LKCA vertaalt de gevolgen van corona in prioriteiten in haar werkplan. De activiteiten om als sector verder te kunnen, zijn niet in alle onderdelen concreet uitgewerkt. Over de acties die LKCA heeft ondernomen ten tijde van de coronacrisis is de instelling op onderdelen nog weinig concreet.

Voor de lopende subsidieperiode verwacht de raad dat LKCA haar rollen als beschouwer, verbinder en aanjager van cultuureducatie, cultuurparticipatie en amateurkunst verder uitbouwt en verstevigt. Gelet op de huidige omstandigheden die de coronacrisis heeft veroorzaakt, is deze rol belangrijker dan ooit te voren.

Het rapport van het behoeftenonderzoek waarop het bijgestelde plan is gebaseerd, ziet de raad graag tegemoet.

Grand Futura / Station Noord

De Raad voor Cultuur adviseerde Grand Futura / Station Noord een subsidie toe te kennen, mits de instelling:

- Een nadere toelichting indient van de wijze waarop Stichting Grand Futura en Stichting Station Noord zich tot elkaar verhouden, zowel bestuurlijk als financieel.
- Een toelichting indient op de wijze waarop omschreven activiteiten zich verhouden tot de talentontwikkelingsactiviteiten van de netwerkpartners die ook op eigen titel in de BIS zijn opgenomen, zowel inhoudelijk als financieel.

Grand Futura heeft naar de mening van de raad voldoende toegelicht hoe activiteiten zich verhouden tot de talentontwikkelingsactiviteiten van de netwerkpartners. De raad vindt de constructie nog steeds onvoldoende transparant. De instelling is zelf ook niet overtuigd van de huidige opzet van de organisatie en denkt nog na over een optimale opzet. De raad adviseert dat de instelling de minister informeert over de uitkomst van deze reflectie en de daaruit voortvloeiende wijzigingen in de organisatie. In deze wijzigingen dienen bovengenoemde aandachtspunten betrokken te worden.

MusicalMakers

De Raad voor Cultuur adviseerde MusicalMakers een subsidie toe te kennen, mits de instelling:

- Concrete plannen formuleert om ook de deelname van beginnende makers mogelijk te maken, bijvoorbeeld door samenwerking met de kunstvakopleidingen, en meer ruimte creëert voor het experiment.
- Haar governance op orde brengt. De huidige raad van toezicht bestaat uit te weinig leden, en de twee directeur-bestuurders zijn niet voldoende onafhankelijk.

MusicalMakers heeft in voldoende mate toegelicht wat haar plannen zijn met betrekking tot deelname van beginnende makers.

Over de benoeming van de nieuwe directeur is de raad minder te spreken. De benoeming is voorzien per 1 januari 2022. De raad vindt dit te laat, omdat de instelling al in september 2020 een subsidiebeschikking van de minister van OCW heeft ontvangen waarin verwezen werd naar de voorwaarden die de raad had geadviseerd.

Verder valt het de raad op dat de samenwerking met Rose Stories is verbroken, waardoor het plan om twee keer per jaar een verhalenhuis in het land te organiseren om nieuwe verhalen op te halen is losgelaten. De instelling heeft ervoor in de plaats een alternatief plan aangereikt waarin makers nieuw werk maken op basis van zelfreflectie en onderzoek. Daarbij worden zij geïnspireerd door authentieke verhalen. Gezien de waarde die de raad in het oorspronkelijke plan hechtte aan de samenwerking met Rose Stories zal hij de uitvoering van de nieuwe plannen nauwlettend volgen.

Likeminds

De Raad voor Cultuur adviseerde Likeminds een subsidie toe te kennen, mits de instelling:

- Een nadere uitwerking van de begroting indient met expliciet aandacht voor talent- en genreontwikkeling en Podium Noord (inclusief toelichting op de governance van dit podium).

Likeminds heeft voldaan aan de vraag van de raad een nadere uitwerking van de begroting in te dienen met een nadere uitwerking van de talent- en genreontwikkeling. Punt van aandacht is de exploitatie van Podium Noord. De raad hecht aan een gezonde balans tussen de kerntaak waarvoor de instelling is gehonoreerd (talent- en/of genreontwikkeling) en de kosten voor een podium. De raad zal dit nauwlettend monitoren.

Ten aanzien van de toelichting op de governance daar waar het Podium Noord aangaat, schiet de instelling tekort. Een expliciete toelichting op de wijze waarop de governance van dit podium is georganiseerd ontbreekt, evenals de vermelding van namen van personen die zitting hebben in de directie van het podium en de raad van toezicht/bestuur. Vanwege de verwevenheid van beide instellingen is optimale transparantie hierover noodzakelijk. De Governance Code Cultuur schrijft dit ook voor. De instelling moet deze informatie alsnog indienen.

Popwaarts

De Raad voor Cultuur adviseerde Popwaarts een subsidie toe te kennen, mits de instelling:

- Een heldere richtlijn opstelt voor gages, beloningen en vergoedingen voor de deelnemers aan Popronde.
- Aantoont dat ze in alle samenwerkingen met private partijen haar onafhankelijkheid behoudt.

De raad constateert dat de instelling een heldere richtlijn voor gages, beloningen en vergoedingen heeft opgesteld. Maar in zijn ogen is de ingediende richtlijn laag in vergelijking met wat in de sector gangbaar en redelijk is. De raad is zich ervan bewust dat fair pay in deze sector op het snijvlak van amateur en professional niet de hoogste tarieven kan bieden. Maar de instelling heeft als BIS-instelling verantwoordelijkheid in de poketen en daarmee een voorbeeldfunctie.

De raad pleit ervoor dat de tarieven het niveau hebben dat in de sector redelijk is. De raad beveelt de instelling aan om hierbij aan te sluiten bij de inzichten die Platform ACCT op dit vlak ontwikkelt. Wanneer dat tot een vermindering van het aantal activiteiten leidt, dan weegt dat volgens de raad niet op tegen eerlijke beloning.

Popwaarts heeft de afgelopen jaren een goede relatie opgebouwd met de (commerciële) muziekindustrie (boekingskantoren, labels en media), waarbij de vraag rijst hoe onafhankelijk de Popronde is. De raad hecht eraan dat tijdens de Popronde ook keuzes worden gemaakt voor muzikanten en acts die artistiek mogelijk minder winstgevend zijn. Popwaarts draagt als BIS-instelling hierbij verantwoordelijkheid voor de meer artistieke acts. Hij zal de keuzes van de instelling nauwlettend volgen.

De raad hoopt u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Kristel Baele
Voorzitter

Jakob van der Waarden
Directeur